Gazar byriiin prolitaarinar, negedegtii!

[F]evraali 18
1934
[№] 41 (1192)
[U]DE-YDE KOTO
[Ce]ntrsojuuziin, 19.

Bur-Mongoliin Ynen

BK(b) N BM MK,
BMASSR TGK ba
Burfropsoviin eder
byriiin oorgan

BK(b) Namiin XVII kural

TKK KTI-iin kedelmeri tukai nək. Rydzytaagiin toocoonii iledkel tuşaa BK(в) Namiin XVII kuraliin togtool

(NEGEN DUUGAAR ABTASAN)

[N]ək. Rydzytaagiin toocoonii iledkeliigi sonosood BK (в) Namiin [XV]II-dugaar kural вol Təвiin Kinan вaicaaka komiis вa kədelməriçən [t]aaçanii Inspeegciin jaвuulgiigi cəm saişaaвa.

Bodoto kədəlməriiin tələə!

[Na]miin XVII dugaar jike jike [...] kaagdaba. Bolşoviigiin ştaab [Orj]ogonikon tədii cag yjede [prol]etaariin digtatuuriin ulas oron [...]r kiigdesen aguu jike jabuul[...] dynggiigi 15 konogiin turşa [...]r kiigeed, [...] tabanziliin [...]l jike gaikamşagta şine şine [...]gonuudiigi kelelcebe.

[Jike] kuraliin ene kedelməriigi [...]e delekei aguu jike sonor ser[...]ner çagnaba. Proletaariin ku[...]aliin amazaltanuud ko bol by[...]lelekein proletaarnar ba dara[...]dasan ulasuudta tus kubiska[...]lyçe çadalda bajar ba itegel [...]gebe, daisanuudta—ykeliin [...]l ba koroto sedkeliini kedel[...]

[...] bol nək. Staalin tyryytei [...] i TKi-n ceceg sonor ketel[...] doro, Leeninii surgaaliigi [...]edken eeringee XVII dugaar kuralda aguu jike byke dele[...] tyykete ilaltanuudtai jirebe [...]de ilaltanuud bol eldeb bykii [...]nizmde esergyy belegleigi gi[...]en toborog bolçor butanize[...]bo. Θeringee tus kuralda nam[...] kezeeç baigaagyi nigta ceber [...]negen sanaltai jiresen baina.

„Trockiistankii lenin izmde esergyy beleg butacokigdozo, taraagdaan baina. Tyyniigi emkilegçed bolbol odoo cagta kiriin caana byrzyitenii namuudiin araar zaiza ergilden toiroldon jabaza baina.

Baruunii keleberiiltenii, leninizmde esergyy beleg butacokigdozo, taraagdasan baina. Tyyniigi emkilegçed bolbol eesediingee kzelnyy ui[...]i ene cagaas koişo orki zo salaad menee cagta eesediingee zygees namiin emeno kilsen aldaanuudiigi zasaka gezee eldebçelen oroldozo baina.

Nacionaal kelberiiltenii beleglegenyyd bol cokigdozo, taraagdaan baina. Tedeniigi emkilegçed bolbol negen geren bariimesen inteeveençeçe emigraaca ai niiisen ygeiç bolbol zemeje me dereze jiresen baina.

Ene kubiskalta karşa belegiin taliigi bariigsadiin oloniinii bolbol namiin zamiin zebiigi medereke baatal bolson ba namiin emne jireze bouza ogsen baina." (Staalin)

XVII dugaar jike kural bol na[miin] politikiin gol gol asuudal[...] tyynii urda baigaagyi ne[...]n sanaltaigi tiiçebe.

XVII dugaar jike kural bol na[...] zinkeai şugamiin ilasanii [...]lalto kural baisan begeed, [ty]ynii yndeseneni bol nək. Staali[nii] todorkoilsonii josoor, „manai [...]igi urda gazar tariaalangiin [...]altai baisanaasani eeriingeel [...] çadalaar çukala keregtei [...]sel tekeerelgiigi yiledberilze [...]daka çadabaritai indystrizesen [...]s bolgon kubilgaka" gesen [k]ereg baisan şuu.

[...]M nai ulas dotorki socialiizmiin [ba]iguulaltiin leeninii teseb karaa[...]n ene gol baidaliigi kelberse[...]geer kycendeni oruulsaar ja[ba]za nam bolbol ulasaa indyystri[ze]ylke ba bykii aradiin azakuigi [te]eknikiin josoor şinedken baiguul[...] [...]laar jikliin jike ilaltanuudiigi [...]aba. SSSR bolbol maşiina ba [k]eregsel tekeerelgo acadag ulas [b]aisanaas—eeriingee kyceer ton [o]loo maşiina ba keregsel tekee[re]lge yiledberideg tyryy zergiin [ul]as bolon şilzebe. Azayiledberi [t]raanspart ba kedee azalda oriin [t]abanzil dotor tus ulasiin bykii [a]radiin azakuin şinedken baiguul[...]igi tegeskeke arga çadabari[...] bolgon eke kyce jikete teeknikiin [j]abaza tabigdasan baina.

Nam bolbol eeriingee XV dugaar jike kural deere socialiizmiin bykii froontoor ergeneer dobtolon [...]oko dobtolgiigi sonoskozo, niuda jaçuudiigi angi bolgon usadkaka ba yrgelziin kamtiin azalbaigulgiin poliitikiigi kelberşegyl, Staalin josoor jabuulza, men kedee azaldaki ilaltiigi dabasan azai. Kolkooziin baiguulalta ecesr çelen ba gedergee cukarişagyigee baiguulagdaba. Proletaariin kubiskaliin ene berkeken yyrge şiidkegdezel.

Nek. Staalinii zaabariiin yndeseer kedee rutagdaki ketelmeriiid gi şinelen tabiaad ulas teriin keltesyydiigi baiguulaad, kolkoozuudiigi emkidkel azakuin ba ulas teriin talaar bekizyylke tukai jikeken kedelmeri kiigeed, nam bolbol 1933 on dotor bajalig urgaca-ulasiin emene kolkoozuudiin eeseediin ujalgaa bolzoroos urid gyicedkelte ba kolkoozniguudiin azabaidaliin enke amagalan baidaliin eseltiigi kangaba.

Indystrizyylelgiin ba kolkooziin baiguulaltiin amzaltanuudiin aça yreer, negedygeer tabanziliin dyn dotor bidener boibol tus ulastaa soveed zasagiin negen tereliin ekonoomikiin suuri baiguulbabdi. „Socialiis kebeni kadaa aradniitiin azakuin dotor kubaaldalgagyigeer uu ezelze, gab gancaaraa komaandaldag kyce bolood baina" (Staalin).

Ulas oromnai guirançalgata oron baisanaa, amzaltataigaar boiboson oron bolzo baina. „Karankii, yseg biçeg medekegyi ba sojolbolborolgyi oron baisanaa, yseg bi çegtei, bolboson SSSR iin olon yndesenii kelen deere surgadag aguu olon toonii deede, dunda ba doodo surguulinuudaar kuçag dasan oron bolzo baina" (Staalin).

Soveed kolbooto ulas bolbol olon ulasiin koorondoki baidal in ba poliitikiin şiidkekii faagtarani bolbo. Soveed zasagiin eb nairamdaliin poliitika bol tyynii kynde deediigi deere ergesen ba dainiigi yyskegçe şataagçadiigi buta cokison ba cokizo baina. Nam ba soveed zasag bolbol eb nairamdaliin ene poliitikiigi kelberşegyigeer jabuulan, Ogtiaabriin daiçalalgiigi batadkaka bekelkiln tula bykii çukala kemzeenyydiigi abba, Indystrizyylgiin taladaki ton jike amzaltanuud manai syr gabijaata Ulaan aarmida kamagaalalgiin şine yjiin teeknikiigi egbe. Ulaan talamai deere fevraaliin 9 de namiin tus kuralda zoriuulan bolson manai ceregiin kyce çadaliin demonstraaca bol—daisanuud manligi ynesen tobrog bolgozo jaaç çadakagyin ile todo gereçe men bolno.

Soveed teritoorido ken garaa sarbaikajaa kyseneb tedeniigi bol gyiced butacokiko kycen ugtan kylieeze baina.

„... Negedygeer tabanziligi amzaltataigaar gyieedkebekdi, Ene ynen. Gebeç nekedyyd enee geer kereg jabuulza dyyrkegyi ba dyyrzeç çadakagyi baina. Urdamnai kojordugaar tabanzil baina, tyyniigi men gyicedkeke ba men amzaltatainaar gyicedke keregtei" (Staalin)

Namiin XVII-dugaar jike kural bol aradniitiin azakuigi kegzyyl ke kojordugaar tabanziliin teseb batalan abba. Θşeel jike gaikamşagta teseb onçololgo neegdeze baina.

Arad niitiin azakuigi kegzyylke kojordugaar tabanziliin teseb bol bol jerenkii deeree kapitaliis eteged ba anginuudiigi usadkalga, azayiledberiiin byke keregselde emçiin ezeindelgiigi eceslen usadkalga, soveed kolbooto ulasiin ekonomikada olon kebte josiigi usadkalga ba tus ulasiin bykii azal çan aradiigi socialiis belgemiin idebkitei ba uçaraa medeke baiguulagçad bolgon kubilgaka gab gancakan arga bolko azayiledberiin socialiis argiigi baiguulka jabadaliigi kangana.

Nek. Staalin bolbol, kojordugaar tabanziliigi kycendeni oruulkiin tula „kojordugaar tabanziltiigi bejelyylkiin tula Namiigi byybeilke bişe, tyynii dotorki seremziigini kegzeeke keregtei, namiigi untuulka bişe, daiçalkii belen baidaltai bailgaka keregtei, zebsegiigini kurailgaka bişe, daiçalkii baidaltai tai bailgaka keregein gekees gadana, olson gyicedkelyydtee abtaza, jike sanaa sanaza bardamnaka jogyi geze uridçalan kelesen baina.

Negedygeer tabanziliin amzaltanuud bolbol caaşaa eeree bytekede naidaka jabadalaar jabakiigi zaakanç tedii kelenegyi ba „zebsegee beked tabika ba kezuulidan jabaza—angigyi belgemiin jirekiigi kylicen untaza" (Staalin) jaaç bolkogyi şuu. Ygei, tiize bolkogyi kojordugaar tabanziliin tesebiigi kycendeni oruulkiin tula jikekenyyd berkeşeelnyydiigi dabaka kycen kereglegdeke begeed, katuu çanga temecelgyigeer jaaç dabagdakagyi şuu! „Angigyi belgemi kadaa zendee jabaad orozo jireze çadakagyi gedeg ili baina Ene belgemiigi proletaariin digtatuuriin albangazaruudiigi çangadkaza, angiin temeceliigi kegzyylen erged keke zamaar, anginuudiigi ygei bolgoko zamaar, kapitaaltanii angi nuudiigi usadkaka zamaar, dotoodo ba gadaada daisanuudtajaa teme ceze, bykii azalçanii kycelelge oroldogoor dailan abça, baiguulka josotoi baina" (Staalin)

Kojordugaar tabanziliin azakuin gol ba şiidkekii çanartai zorilgonuud bol aradniitiin bykii azakuigi teeknikiin talaar şinedken baiguulka jabadaliigi tegeskeke kereg baina. Eneni bol, bidener azayiled beriiigiç, traanspartiigiç ba kedee azaliigiç teeknikiin talaar ton jikeer zebsegleke josotoibdi gesen udkatai.

Aradniitiin azakuida oruulagdasan aguu jike zeeri ediin bajaliigiin ba belen produugciin uras kal byteelees olon dakin jikedene. Eneentei kamta, negedygeer tabanziliin ilaltanuudiin yndeseer, ulas oroniimnai indyystrizesenii koino, kengen azayiledberi bol ton tyrgen teempeer kegzeke bolko begeed, kojordugaar tabanziliin eces te ergen keregleliin ed tavaarnuudiin yiledberi kojor gurba dakin esene.

Kojordugaar tabanzil dotor yiledberiiin kycen bolbol şineer urilagdan tabigdaka baina. Azayiledberiiin kuuçan ceenternyydiin keg zeltiin yndeseer, Kolbooto ulasiin zyyn aimaguudta (Uraal Baruun ba Zyyn Sibiir, Başkiir, ADK, Kazagstaan, Dunda Aazi) indystrizyylelgiin şine tulguurita baazanuud baiguulagdana

Kedee azaliigi kamtazaruulalga gyiced tegeskegdeke begeed tyynii mekanizaaca bol gol teleb tegeskegdene. Eneni kedee azaliin pioduugciin kojor dakin eseke jabadaliigi kangana.

Kojordugaar tabanzil dotor bidener bol manai ulasiin azalçan aradiin azamidaraliin ba sojolbolboroliin erke baidaliigi saizaruulka talaar ton jikeer uragşaa alkaka bainabdi. Azalçan aradiin kereglelien zerge bol kojor kakad—gurba dakin deeşelne.

Kojordugaar tabanzil dotor „kedee azal bol eeriingee oloniitiin foormcoroo azayiledberitei negen tiipiin bolko begeed, indyystriin azaliin eldeb janzanuudta şilzerze, koto kedee kojoriin koorondo traanspartiin kelkiee kyce jiketeigeer urgaza. azayiledberiiin ba kedee azaliin yiledberiin eseltiin teempe nelieedken tyrgedeze, koto kedee kojoriin azalçan aradiin azamidaraliin saizarai ba sojolbol bosoroliin zerge bol detelezo baina" (n. n. Moolotov ba Kyibeşevin iledkeleer gargasan tobço tog tooloos). Ene bol: bidener şine, aguu jike alkamiigi kyn terelkiteni belgemiin ba koto kedee kojoriin koorondoki yrgelziin esergyy jabadaliigi usadkaka talaar kiize bainamdi gesen udkatai.

Kojordugaar tabanziliin aguu jike teseb karaagi eces kyrtereni gyicedkekiin telee:

„Caaşadaaç namiin ulasteriin şugamiin eriltede manai emkidkeliin kedelmeriigi tyrgen jabuulka:

emkidkeliin ketelkeriigi ulasteriin ketelberiin zerge kyrter ergeke;

emkidkeliin ketelberi bol namiin ulasterin loozongonuud b, şiidkeberinyydiigi bodoto baidal deere oruulkiigi gyiced kangaka bolgoko" (Staalin)

Kabariin tarilgada beledkeke

Tarilgaa 10-12 edertə dyyrgeke josotoi

Enyyniigi Koriiinkin oilgoson ygei deerees tarilgiin beledkeliigi koişo tataza вaina

Koriiin aimagiin gazariin tasag oportnniis josoor amaglan suuna.

(Manai tuskai biçegçees).

Koriiin aimagiin emkinyyd bol odoo 1934 onii kabariin tarilgada amzaltatai sain beledkel kiike gee 1933 ouoos ekilen kelceze, jike jikeken togtoolnuudiigi olondakin batalza, nileed olon naidalgatanariigi somon toskon byri gargasan ba meneeç gargasaar baina. Tarilgada amazltatai ba ertenes beled kekiin tukai baga busiin temecel kiize baina.

Gebeç, ene jikeken temeceliingee zergeer kabariin tarilgiin beledkeliin kedelmeride tiime jike kubilalta bolson ygei. Enyyni gol şaltagaani juub gekede neidalgatanar bol somon kolkoozuudaar oçozo, tedende bodoto zaabari ba tuslamza egedeg ygei, olonkini „too medee" sugluulaad jaarza podvood abaad gedergee busaza jiredeg.

Negee talaaraa kabariin tarilgiin beledkeliigi gol bolgon udaridaka josotoi aimagiin gazariin tasag bol todorkoigoor udaridakaas baitagai kaana jamar gazar jikeken tusaldaltai baisaniigi medeke arga ygei oportuniis josoor amaglan suuna Maşiina zebsegiin zasabariin yrese kerengiin çanar ba kadagalamza, tarilgiin gazariin kyrese saizaruulka ba casa togtooko geke me tiin agroteekniigiin çukala zyilnyyd ali zerge jabaza baisanii todorkoi medee menee kyrter ygei. Ene kabariin tarilgiin beledkeliin çukala yjede AGT gi daagça Streeznivba tyynii orolozço zorkoi gegçed keden konog Deede yde kotoor teneze, tarilgiin beledkeliigi tasalduulkiin tulda kyrgezei.

Edener bol kabariin tarilgiin beledkelde kubilalta ygei baisanii yndesen şaltagaan men bolno,

Yresenii foondiin zuunii 18 kubi e şee dutuu.

Fevraaliiin 1 nii eder aimagiin gazariin tasagiin egesen medeegeer bol yresenii foondo kolkoozuud 82%, emçiin azaltan 76%, emki baiguulganuud 73% ba oroi kamta aimag deeeree 82 proc. dyyrgesen baina Geke zuura yresenii baiguulgiigi 100 proc. dyyrgesen somonuud tonç eceen: Koriiin somon 800 c. tesebtei aad 848 c. 106 proc, strakvoi 82 c. tesebtei aad 95 c. juu 115 proc. Dunda Kudanii somon 1254 c. tesebtei, dyyrgeseni 1293 c. juu 102 proc. Strakovoi foondiin tesebni 125 c. aad gyicedkel 128 c. juu 102 proc. Kyliin somondo yresenii teseb 1679 c. gyicedkelni 1733 c. juu 103 proc. ba menkeleigiin foondo 168 c. aad gyicedkel 94 c. juu 65 proc. Açangiin somonii soveed yrese 102 proc. ba menke zasa 100 proc. dyyrgesen baina.

Gebeç zarimanuud tariaaniigaa cokiligiigi, maşiina zebseg ba kedelmeriiin kyçiigi zebeer emkidkeze çadaagyi deerees koişo tataza menee kyrter tariaa cokilgiigi dyyrgeegyi: zarim kolkoozuudta jama niu dargaçuud belegen tariaa cokilgiigi koroto zoorilgoor saatuulza baisan (Kezengiin Staalin komuuna) Ene mete deerees zarim somonuudiin koino jabasanii şaltaagaan ilerne: Acagad yresenii zasiigi oroidoo 12 proc. ba Deede Kyrbi 57 proc. geke mete baina.

Gadna menke zasiin baiguulga byriç edii fevraaliin negenii medee geer kolkoozuud 54 proc. emçiin azaltan 21 proc. emki baiguulgan uud 0,0 proc. ba bykii aimag deree oroi 60 proc. dyyrgesen baina Koriiin Açangiin ba Dunda kudanii soveeduud strakovoi foondo baiguulka tesebee dyyrgesen begeed bişeni ton edii. Ynegetein ba Acagadiin soveedund nege negeç % baiguulaagyi suuza baina.

Enyyn deerees karaad yzekede yresenii ba menke zasiin foondon uugiigi baiguulga toogiin talaar baiguulagdaza baisan neretei bolboç aimagiin gazariin tasagta yresenii tatiaagi çanariin ba kada galamziiin talaar şalgasanii medee geze oroidoo ygei. Enyynees baicaabal menee nuur deeree baigulagdaad baisan 26633 c. ba 1971 c. menke zasiin foondonuudaas oroidoo 5996 c. arilgagdasan baika tula kediin tarilgada keregleze bolko ba kediini muu çanartai tariaa baisani medegdeçe ygei.

Olzo kubaari ba yiledвeriiin teseb zokioolgo ton muu.

Kolkoozuudiin olzo urgaciin kubaari buzagai sulaar jabaza baina. Janvaariiin 20 nii medeegeer oroidoo 12 kolkoozuud olzo urgaciin kubaariigi dyyrgesen. Ene bol byke kolkoozuudiin zebken 10% ni bolno. Aimagiin gazariin tasag bol olzo kubaasanii matiriaalnuudiigi şalgan yzedeg ygei. Jeren kii zaabaridaa naidaadla, olzo kubaariigi zebeer ba buruugaarç jabuulza baibalni keregseedeg ygei azai.

Zarim kolkooziin olzo urgaciin kubaarida angiin daisad saad toromçog uçaruulza, baidag;zişeelekede: Kezengiin Staalin komuuniiu olzo urgaciin kubaari bol ene zildeeç gargagdakani berkedesen; lama niudargaçuud ba tyynii aagintanar şurgaza orood lamag toocoonii ba bişeç keregiigi buza gairuulsan baina. Kiolkoozuudiin olzo urgaciin kubaar yiledberiiinteseb zokiooko jabadal ba yiledberiiin gazar, maşiina zebsegyydiigi brigaadanuudta daalgan eke jabadaluudiigi oiriin keden ederyydte gyicedkeegyi bol tarilgiin beledkeliin kedelmeride baga bişe saad boomto uçarka baina şuu.

Gazariin eskemziigi erkebişe jabuulka

Gazar eskeke ba zaaka jabadal bol kolkoozuudiigi bekizyylkiin ba kabariin tarilgiigi amzaltataigaar engergekiin negen çukala nekecel bolno.

Ene bol imagta kolkoozuud ba gazariin belgemyydiin koorondo jabuulka kereg bişe, kolkooziin dotorki brigaadanuudiin koorondo gazariin eskemze kiize gazar edlyyride ezegyi jabadaltai temeceke ton çukala jabuulga men bolno

Menee yjede ene jabuulga bol kedee azaliigi şinedken baiguulka jabadaliin suuri bolzo eke josotoi baisan.

Gebeç, Koriiin aimag dotor ene çukala kedelmeri menee eder kyrter jabuulagdaa edii Ene çukala zorilgo bol eeree byteke josoor engeresen 1933 onii niuuta Koriiin aimagiin debisker deere Kabaanskiin rajoonii 7-8 kolkoozuud nyyze jiresen ba temer zamiin sovkooz togtoson baina. Tedende gazar tasalza eke jabadaliigi ertees engergeke josotoi baisan boiboç aimagiiu gazariin tasag bol jamarç sanal tabiaagyi uçaraas oroidoo 42 kolkoozdo engergegdesen baina.

Iimees aimag dotorki agranoomiin ba zooteeknigiin kyçiigi bultiini emkidken ene jabuulga tukai sanalaa tabiza oiriin cagaa dyyrgeke tuiliin çukala.

Namiin MK—iin 10 dugaar komfereenciin kabariin tarilgiin ekilkees urid bykii aimag kolkoozuud ba seegternyydte selgyylen tarika jabadaliigi şalgan yzeke ba enyynde oruulka jabadaliigi dyyren kangaka gesen ceke zakiaagi Koriiinkid keregceesen ygei uçaraas tyyniigi tasalduulkiin tulda kyrgeed baina.

Maşiinin zasabari tasaldakiin tuilda

Aimagiin gazariin tasagta fevraaliin 1 kyrtei bykii aimag dotorki ebderkei ba byten maşiina zebsegiin too byridkesen medee abtaa edii; kedeçineen maşiina zebsegeer kangagdangi ba ygeigi todorkoi medeke arga ygei. Zarim somonuudaas abtasan gyiced bişe medeegeer: plyygyyd 1312 keseg ba enyynii 628 ni juu 55% ni ebderkei, boronoi 338 begeed 85 ni ebderkei, seejelkenyyd 94 enyynii 31 ni ebderkei, diskovoi maşiina 40 aad 16 ni zasabaritai, treejer 21 aad ebderkei geke mete bykii maşiiniin nileed olon kubini ebderkei baika tula tyynii zasabariigi ekilke zailaşagyi baisan.

Zarim somon kolkoozuud bol tarilgiin maşiina zebsegyydiin zasabariigi ogto ekilee edii baika juma.

Morinii zedkeke kyçiigi beledkeke jabadal aikabtar muu, uçariime deerees Koriin aikom ba aimgyickom bol tus aimagiin gazariin tasagiigi jamar uçaraas tarilgiin beledkelde iime oportuniis josoor kandaza baisaniigi şalgaza yzeed, tarilgada beledkeke kedelmeriigi kurdadkakiin kemzee abka josotoi.

S. Ganzuuriin

Leniniizmiin ilaltiigi josolko kural bolko namiin XVII dugaar aguu jike kural dyyrbe. Nam bolbol kan culgaa şuuza tyyke jikete tus kuraliin şiidkeberinyydiigi gyicedkeker orno.

Menee, tus kuraliin şiidkeberi ba namiin ba byke azalçan arad in udaridagça nek. Staalinii zaabari aar kedelmeriçen ba kolkoozçon bykeniigi zebsegleke ton çukala baina. XVII dugaar kuralda keesen nek. Staalinii iledkel ba tus kuraliin şiidkeberi bolbol oloniitiin dundaki bykii nebtereliin kedelmeriiin gol yndesende tabigdaka josotoi. Socialiizm baiguulagça milijoon tootoncriin idebki zorig bol kojordugaar tabanzil dotor tabigdasan aguu jikeken yyrgenyydiigi şiidken gyicedkeke jabadalda ba angigyi belgemde dabkika manai zam deere cokolo garka berkeşeelnyydiigi daban garka keregte zoriuulagdasan baika josotoi.

Nam emkinyyd bolbol, tus kuraliin emkidkeliin şiidkeberinyydiin josoor kedelmeriee şinedken tabiaad, temer disciplinejee batadkan daalgagdasan kedelmeridee namiin geşyyn bykenii kariuucalgiigi jikedken, eldeb josonii leninizmede karşa kelberiinyydiin esergyycelgiigi eris tes kuza cokizo, oloniitiin tyryy zergede garka ba Leenin Staalinii tug doro, manai ulasta ba byke delekei deere socialiizmiin ecesiin ilaltiin tuladaki dainda tedeniigi daguulan orono!

Namiin Zyyn Sibiriin emkinyyd bolbol angigyi belgemiigi baiguulkiin telee dobtolgoodo geegdekegy ba geegdeke josoçgyi baina. Tus kuraliin şiidkeberi ba namiin udaridagça nek. Staalinii zaabariigi ketelberi bolgon, bidener soveed kolbooto ulasiin zyyn zaka kizaarta socialiis azakuin ba sojolbolborolinn tyryy zergiin kizaariigi baiguulka ujalgatai bainamdi!

(„Z S. Praavdiin" tyryy biçeg)

MEDEECEL

Usanii kooloi barilgada gargaka bykii kotiin udaarnig fevraaliiin 18-da bolno.

Namiin kotiin komiteedni, kotiin bykii aza yiledberiiin oronuud ba alban gazarnuudiin gurbalzanuudiigi eesediin tuskai kolegtiivuudiigi abaad egleenii 8 cagta barilgaçadiin klyybte jireed baikiigi duradkaba.

Komuniistanuud, komsomoolnuud ba alban gazarnuud bolon aza yiledberiiin oronuudiin gurbalzanuud ene udaarnigta jireke ujalgatai.

**Namiin Kotiin Komiteediin
sekritaar VIŞENEEVSKI.**

BK(b)NAMIIN XVII-DUGAAR KURAL

Namiin Tebiin Komiteediin toocoonii iledkeliigi daguulan kelegçed

Nəkər MIKOJAANII yge

Nək. Staalin bol kyn terelkitonii tyyke dotorki bykeli yje bolko namiin XVI ba XVII kuralnuudiin koorondoki socialiizmiin jikeken baiguulaltiigi iledkel dotoroo maşa delgereer yzyylke. Nək. Staalin tyryytei nam bol XVI kural kyrtere „zyynten", baruuntan" kojoriin oportuniizmtai baildaza nege orondo socialiizmiigi baiguulkiin tukai leeninii teoriigi kamagaalan tus teoorido yndese olgozo baisan aad, XVI ba XVII kuralnuudiin koorondo bykii nam bol beki suuri tabiza, socialiizmiin bykii geriin kananuudiigi boskon ene teooriin arcaagyi zebiigi bodoto kereg deere todo uulzai.

Prolitaarinariin kubiskaliin ylemze jikeken berkeşeelnyydeni kedeenii azakuin dotor baigaa sen. Nək. Staalin bol endeç leeninii teooriigi kamagaalan, manai kedee toskondo arteel bolzo emkideke kolkooziin foormo ba melzegçediin syylçiin angi bolko niudargaçuudiigi usadkaka zarı kojoriigi zaaza, tus teooriigi bajazuulan kegzyyleed, enyyniigee açaar manai oroniigi menee tui laad baisan jikees jikeeken ilal tanuudta kyrgesen baina. Ojuun sambaata strateegiça nək. Staalin bol niudargaçuudiigi dobtolon oroko jabadalda namiigi ketelen oruulkaas urid kedee toskondoki anginuudiin kyciigi şinzelen yzezei. 1928 ondo ulaan professyyriin Instityydiin stydeentenertei jarıldakadaa nək. Staalinii keleseni:

„Indyystriiin talaar byke olon temende egteke aza yiledberiin baraanii arbanii jesen kubiigi gargaza çadaka socialiis josonii tomo aza yiledberiigi kotiin zizeken kapitaaltanii emeroos esergyycen tabiza çadaka aad, kedee toskonii niudarganii tomo aza yiledberiin emene, niudarganuudiin azalaas 8 dakin tagaar talka bolbosoruuldag ba gyiced bekizee edii iime kolkooz ba sovkoozuudiigi esergyy tabiza baisanaa martaka kereggyi. Kedeenii niudarganii tomo azaliin çanariigi medeke ygei ba kedee toskonii niudarganuudiin zişeete kemzeeni kotiin aza yiledbeiiin dotorki kapitaaltanii zişeete kemzeenees 100 dakin iiyy geze medeke ygei bol, ukaan mederelee aldaza, leeniniizmees tasarça, kedelmeriçen angiiin daisanii talada oroson jabadal bolno".

Gancala nək. Staalinaas udaridagdagça namiin janza byriin oportuniizmanuud bykentei eris şuud temeceze baisan deerees tariaanii ba mal eskeberiin azakuida ba men teeknikiin urgamalnuudiigi tarika azalda anginuudiin kycenyydiin baira baidal yndesee ree kubilsan baina

Kedeenii azakuin talaar manai tuilasan gyicedkelnyydte nək. Staalinii yyskeleer batalagdan abtasan kedeenii azakuin edyydiigi ulastaa ujalgaçalan tuşaakiin tukai knuli togtool bol baga bişe yiles byteezei.

Uridiin kontragtaaciin sisteeme bol kolkoozniguudiigi ed jikeer byteeke urmaşalga ba kyseltei bolgozo çadadag ygei baisaan. Sovkooz, kolkoozuudiin ilalta bol şine knuli togtooltoi kamtakadaa aguu jikeken kyce egsen baina. Tariaa, syy ba maka tuşaakiin tukai kuuli togtoolnuud bol kolkoozniguudiin kubiin aşag tusanuudigi ulasiin jerenkii aşag tu sanuudtai juugaasç ilyygeer nairuulna. Ene bol ediin zasagiin şine bodolgiin deede şatadani kedelmeriçenii ulasaas kolkooziin tariaaçantai baiguulza baisan ekonoomikiin kolboonii foormo men.

Ene kuuli togtool bol kolkooziin kudaldaanii tukai urida garsan loozondo bata beki tuiguuri olgoson baina. Ene kuuli togtool bol ulas, kedee tos on kojoriin korondo şine foormiin kariicaa togtoozo, yiledberiigi debşyylke urmiigi aguu jike bolgoson ba kolkooziin kudaldaanda nemelte foond olgoson baina.

Ongersen ziliin kabariin yjede zebken Ukraina ba busad rajoonuud baitugai Moskvaadaç delgyyriin yne cengyydiin jike debşedeg bolkodo, nək. Staalin bol kolkooziin delgyyr deereki yne cengyydiigi buuruulkiin tula manai kudaldaanii gazarnuudta (magariinguudta) talka ba busad ed tavaarnuudaar ulasiin çeleete kudaldaa delge yylkiigi duradkaza bidende onco saikan yzel surtai ba kyce kojoriigi olgoson baina. Beledken kangaka aradiin komisariaad bol talkanii çeleete kudaldaagyi Moskvaa, Leeningraad, Kaarikcov Kiijev ba busad kotonuudta delgeryylzei. Ed kereglegçedin koperatiivin Tebiin kolboonii zygees tariaa kudaldan abaad, 179 rajoonii tebyydte talkanii kudalkaa kiize baisaniigi toolosol ygei abkada, Beledken kangaka aradiin komisariaadaas talkanii kudaldaagi Kolbooto ulasiin 330 kotodo erkilze baisanii tukai nək. Staalin ideekesen.

Bide bol talkanaas gadana syytoso ba syygeer kudaldaa erkilze ekilsen, ba busad erkim zergiin çanartai idee kooliin edyydiin kudaldaa erkilke imagta jikeken magaziinguudiigi Moskvaa, Leeningraad kotonuudta ba Donbaas, Dnepropetroosk kojoriin kotonuudta neesen bainamdi.

Menee manai bykii oron dotor idee kooliin edyydiigi çelee kudaldadag beledken kangaka aradiin komisariaadiin 5600 magaziinguud kedelmerilze baina. Tedenii 5100 ni talkanii, 63 ni makanii, 93 ni syy tosonii ba 65 ni jerenkii idee kooliin edyydiin magaziinguud azai. Makanii kudaldaagi 22 kotodo delgeryylsen bainamdi. Syynii toso ba bislag kojoriin kudaldaagi 34 kotodo delgeryylsen bainamdi.

Ene kudaldaan bol delgyyr deereki yne cende aguu jike neleetei azai.

Yl gerlebel, talkanii kudaldaani ekilsenees koişo 2-3 konood baika da delgyyr deereki yne cengyy bol Gooriko kotodo 61 proceentoor buusan ba kara talkanii yne cengyy Taganroogto 56 proceent, Kaazan da 55 proceent, Ivaanovto 49 proceent, şiniciin talkanii yne Goori kodo 45 proceent, Kazaanida 52 proceent, buusan baina. Iingeze ene jabuulga bol delgyyriin cengyydiigi kagastani kyrtele şakuu gancata buulgasan şuu. Talkanii çeleete kuudaldaan bol maka toso, ogoroodiin ideen ba busad ed tavaarnuudiin yne cengiigi unagazai.

Kolkoozniguud ba kolkooziin delgyyr kojorto ene magaziinguudiin jamar nəʼəə yzyylze baisaniigi sajakan Moskvaagiin namiin konfereence deere minii kelesen nege zişeç ilerkeilen karuulna. Bide bol delgyyr deereki yne cen buulgakiin tula ongersen ziliin ijyyni sarada Moskvaa, Leeningraad kotonuudta syynii kudaldaa ekilze, delgyyr deerekiees 30-40 proceentoor dooşo cen togtooson bainamdi. Delgyyr deereki cen bol ulasiin cengyydiin zergede kyrtele ba tyynees dooşo orozoi. Delgyyr deereki ba ulasiin magaziinii syynyydiin adali centei bolood baikadani, syykereglegçed bol ulasiin magaziinuudiin syynii kolco ygei baikiin byrin batalaataigi medeze, ulasiin kudaldaanaas syy abka duratai baidag sen, syy bol arig cebereer kadagalagdadag. Kolkoozniguud bol nege delgyyr deere bideniigi „tyryylen garka" geze bodozo, manaikinaas nileed dooşo cen togtookodoniç, tedenii syygi kudaldan abka zon ecəən baigaa sen. Tiikedeni tede bol kudaldaa kiigçedee cagaan faartug emeskeed, garlni cebereer ugaalgadag bolzo, syy kereglegçed ted nii syygi manaikiaas durataigaar abdag bolson juma. Bide bol iingeze ulasiigi „tyryylen garka" jabadaliigi buruuşaaza juuç kelekegyi baisan tula (ineeden), eesediingee zygees cengee buulgaza, kolkooziin cengiigi byri buulgasan bainamdi. Enyynii tukai nək. Staalinda nadiin kelekede nək. Staalin ineegeed: „kolkoozniglgi ene cagaan faartugta kyrgebe geeçe juut" geze kelee sen. Iigeze bide bol yne cen buulgakiin tukai kolkoozniguudta jamarç keegce unşaa ygei ba jam arç zaabari biçeze egee ygei bainamdi. Bide bol nək. Staalinaas duradkagdaza erkim saikan jabuulga bolson ekonoomikiingoo kyşyyrgeer cengiigi buulgakaas gadana kolkoozniguudiigi bolbosoronguigoor kudaldaa kiikede surgaza bainamdi. Nək. Staalin bol azakuin albangazarnuudiin kedelmeriigi şyymzelkedee, kanceliaariin kynde surtalta udaridalgaar udaridaka meetodiigi maşa yne nteer şabkadan şyymzelzei. Manai kengen ba idee koolıin azyiledberide ene metiin jumanuud baga bişe biini ilete. G ncakan enyynii todkoroor tide olon jumiigi aldasan ba aldasaarç bainamdi. Kanceliaaraas abtasan medeenees bişe, karin niut g in kedelmeriçediin keleze ekede bujau ese bol eeree yiledberiin oronuudta ba magaziinguudta jabaza keregee sain medeke yiledberide kedelmerilegçe ba kudaldaa kirgse kedelmer çediin kelceseni gi ono sozo ed tavaariing a muu çanartai baisaniigi mededeg baisanaa ceke keleke josotoi bainam. Konceliaar nuud bol byteesen edyydee toonnonuudiin kemzyyte craulza kamagiigi ezegyi bo gedog tula, ene toonnonuud cotorki juuniiç baisan medegdedeg ygei.

Ilangajaa jike gomodolnuud g radag ygei ba kem g ju manii zigdeken ba kesteke ygeigeer egeodeg baikada, muu soortiin ed tavaarnuudigi kiikeni erkim zergiin tavaar kiikees koden kubikilbar ba zobolongyi tula dotoodiin delgyyrte junç kada bolko juma geze olon azakuigi erkilegçed bodoldog baina.

Zarim kedii gazaruudta azakuigi erkilegçediin dunda baigaa oportuniistnar bol eeriin yniigi buulgaka ba azaliin byteeciigi debzyylkiin tukai namiin loozoniigi ynen şudarguu gyicedkekiin orondo ed tavaaiin çanariigi muuduulkiin tula ile te cag cagtani „gadaadiin" şaltagaanuudiigi belen kiize ene loozonguudaar daldalalga kiideg.

Beledken kangaka aradiin komisariaad bol idee kooliin aza yiledberide yzegdeze baigaa ene metiin ese zokiko jabadalnuudiai te neceke bolşoviig temeceliigi enieəs koişo delgereer erkilze baina. Baga saga juma zasagdabaç, cuka iitegyi şuud kedelmeriize zasakiigi ermeizeze baigaa olon zyilnyydi ildesen baina. Kudaldaanii gazarnuud ba magaziinguud bol ed tavaariin çanariigi saizaruulkiin elee temecegçed, bi byteesen ediingee çanariigi muuduulza baigaa zarim faabriguudiin emene ed kereglegçediin aşag tusiigi kamagaalagçaa bolko josotoi. Beledken kangaka aradiin komisariaadiin sisteeme dotor sajakan neegdesen Mostoorgiin magaziin bol aza yiledberiiin tavaarnuudiin çanariigi saizaruulkiin telee magaziinguudiin jaaza temecekiin yliger zişee karuulka josotoi. Menee ediin magaziinguudta derben mingan as deeşe bişe janziin tavaarnuudiin baidag baikada, Mostoorgiin magaziinguud dotor arbaad mingan as deeşe ildeb janza soortiin aza yiledberiiin tavaarnuud ii. Iimees, çeleete kudaldaa erkike magaziinguud bol basa delgyyr deerki ed tavaarnuudiin çanariigi saizaruulkiin telee temeceke kereg ie bi lenii kyşyyrge bolno. Nək. Staalinaas tabigdasan ergen kere gleliin edyydigi byteeke, jabadaliigi kojor, gurba dakin debzyylke zorilgo enyyn ygeigeer şiidkegdekegyi uçarani bide bol sain çanartai ed tavaa nuudiigi kojor' gurba dakin jikeer gargaza eke josotoi bainamdi.

Beledken kangaka aradiin komisariaadiin magaziinguudaas ed tavaarigi çelee kudaldaka ulasiin kudaldaagi delgeryylketei kamta TK bol engersen yjin kugacaada nək. Staalinii zydkemzeer zavoodiin ypravlieeninuud dotor kedelmeriçende ed kereglel olgoko tasaguu diigi emkidken, keregiigi zavoodiin ypravlieeninuudta egçe kedelmeriçende ed kereglel olgoko jabadaliigi şinedken baiguulzai.

Kedelmeriçende ed kereglel olgoko tasaguudiigi emkidkekiin tukai nək. Staalinii duradkal bol gai kaitai saikan duradkal men. Ene bol kedelmeriçende ed kereglei olgoko keregiigi yndesereeni saizaruulsan ba udaarnaar kedelze udaarnaar ed kereglekiin tukai Ilijii çiin zaabariigi azibaidal deere bejelyylke arga olgoson baina. Odoo yjede kedelmeriçende ed kereglel olgoko tasaguud bol zam karguin aradiin komisariaadiin kedelmeriçeniigi 100%, kynde aza yiledberiin aradiin komisariaadiin kedelmeriçenii 70%gi begeed, edenees neeftiin kedelmeriçeniigi 100%, toorfiin-100%, reziiniin aza yiledberiin-100%, çuluu nyyrsenii 98%, modonii aza yiledberiin 100% ba Kyngen aza yiledberiin kedelmeriçeniigi 45 % begeed, edenees bes nekene aza yiledberiin kedelmeriçenii 70%, zuruuliin aza yiledberiin 62% kangaza baina. Kedelmeriçende ed kereglel olgoko tasaguud bol nək. Staalinii kelesenii josoor ideicegçed uulcagçadiigi zailuulza, basa nemelte resyyrsenyydiigi elsyylze kedelmeriçende ed kereglel olgoko keregiigi saizaruulzai.

Kudaldaa erkilegçe emki baiguulganuudiin eesediin koto ba mal eskeberiin azakuinuudiin kemzeenyydte taanariin sanal bodoliigi ankaruulkiigi kysenem. Koto şadariin azakuinuud bol tariiga ogoroodiin ideen ba kartaavkiin talaar kamag sovkoozuudiin kamtadaa baisanaasani jike ba aduusa maliin too tologoin talaar 1928 ondo sovkoozuud dotor baisanaas olon maltai baina.

Kedelmeriçenii idee kooldo 150 milioon pyydees ceeşe ogoroodiin ideen ba kartaavka eesed in azakuinuudaas nemelte abtasan baina. Gadana 2 milioon pyydees deeşe maka ba 176 toonnoos deeşe syy idee koolin nemelte foond bolgon eesediin mal eskeberieke aaakui daas abtasan juma.

Kaaltatai kudaldaanii baiguulaltiin saizaruulza tabiç, kaartoçka ba kaaltatai kudaldaanii gazar kojoriin sisteeme bol kynde surtal ba yrike kulagailka jabadalnuudta zoristoi baidal boldog baina. Iime tula kedelmeriçediin zedaran gutaka ba sisteemigi kazagairuulka jabadalnuudiigi tarakiin tula cag yrgelzedee temecen, kinaza baika zailaşagyi çukala. Bide bol nək. Staalinii kelesen ynekeer soveed kudaldaanii zamiigi c berlekiin tula menee deeree ba nikeed udaaga bol mene lelligi pal kemzeegeer ologdong kaaltatai kudaldaanii kerermeel bail gakataigaa kamta, idee kooliin zyilnyyd ba aza yiledberiin ed tavarnuudiigi, ulasiin magaziinguudaas çelee kudaldaka jabadaliigi erkilke josotoi bainamdi. Iimees nək. Staalinii yyskeleer Beledken kangaka aradiin komisariaadaas emkidkegdesen edyydigi çelee kudaldaka jabadal bol ekonoomikiin cemeren orozo dobtolko kyşyyrge bolkoos gadana, soveed kudaldaanii surguuli bolno şuu. Ene kudaldaa bol bainga erbeden, delgyyr dee eki yne cengyydiigi buulgasaar, kaaltatai kudaldaanii sisteemiin kalaa bolzo oçono.

Nək. Staalin bol toocooto iledkel dotoroo soveed kudaldaanii tukai asuudaliigi jike deere gargan tabiza, ylemze korotoi, todorkoigoor medegdee, nairuulagdasan egyylel boloo ba emkidkegdee edii baisan bolboç, ergeneer delgersen ba keterkei komun is ygenyydeer daldalagdasan tula ylemze ajuultai kelbereliigi butacokison baina. Kudaldaagi tarzanariin jan zaar oişooko ygei jabadaliin tukai kelenem. Olonkinuudiin zygees kudaldaagi oişooko ygei jabadalnuud bol kudaldaanii alban gazarnuudiin kedelmeiçediin tukai te enii barintalza baigaa sanalnuud taini kolbootoi. Kudaldaanii kedelmeriçed bol negen gebel uridiin naimaaçad, ese gebel tedenees baga ilgaatai zon geze olonkinuud sanadag baina. Ynendee ogto iime bişe şuu.

Kudaldaanii kedelmeriçediin dii lenki kubini kubiskaliin yjede kudaldaanii kedelmeride oroson kynyyd men. Edenii zarim kubini kuuçanii zanşalnuudiigi bejedee kaidaasan zon baika tula edentei temeceke zailaşagyi çukala gebeç ede bol jikenkidee sainaar kedelmerilke kyseltei bolboç, bodoto kudaldaanii kedelmeride tuişalga bagatai kynyyd baina. Kaartoçkoto kudaldaanii sisteeme bol kynde surtaliin çanartai dutamag zyilnyyd tegee kamtarça juma jike gutaadag. Kudaldaanii baidal mete ton berke baidalda ene kaadranuudiigi bolşoviig josoo kemyyzyylke, edeniigi ynekeer soveeeiin boʼşoviig kudaldaaçan bolgoko jabadal bol nək. Staalinii zaabariigi yndese bolgozo namaas sezeggyi amzaltatai şiidkegdeke zorilgo men şuu.

Bide bol çeleete kudaldaa kiike şine magaziinguudiigi neegeed, ene magaziinguudtaa erkim kedelmeriçediigi elsyylke ba bekizyylkiin tula, ene magaziinguudiin kedelmeriçende nege kedii jike acag kelese ekiigi duradkasan bainamdi. Nək. Staalin bol manai teleb lesenees byri jikiigi eke geze duradkaa sen Nək. Staalin bol manai nam dotorki zarim etegeediin zygees gardag soveeed kudaldaagi nojorkon oişookogyi zan abarinuudiigi ygei boltoroni cokison baina.

Tere bol soveed kudaldaagi josoçulon tabika kyseltei kedelmeriçedte cegneşegyi jike tusa kyrgesen şuu.

Byri 1931 ondo nək. Staalin bol ed kereglegçediin koperaaciin kudaldaanii keregte onco erketei baisan baidaliigi usadkakiigi kyseze, eeriingee magaziinguudiigi ergeneer delgeryylkiigi Beledken Kangaka aradiin komisariaadta duradkasan baina. Beledken kangaka aradiin komisariaad bol namiin ene zaabariigi gyicedken orozo, Beledken kangaka aradiin komisariaadiin sisteemede 1930 ondo 11299 kudaldaanii gazarnuudiin baisanii orondo, menee 21364 kudaldaanii gazarnuud baina.

Men ene 1931 ondo nək. Staalin ba kedelmeriçende ed kereglel olgoko jabadalda jamar udka çanartaigini karaada aban stoloovonuudiin kedelmeriigi saizaruulkiin tula oroldozo stoloovonuudiin too oloşoruulka ba kedelmeriini çanar saizaruulka zorilgo tabiaad ba Moskvaa, Leeningraad, Donbaas ba Uraalda stoloovonuudiigi koperaaciin medelees abaad Beledken kangaka aradiin komisariaadta ekiigi duradkasan baina.

Bide bol ene stoloovonuudta odoo Moskvaada eder byri 2340 mingan kyniigi idelyyldeg ba edenees moskvaagiin 430 mingan suragçad kaluun zaavtrag obeeduudiigi abadag baina. Aguu jikeer ergedesen kereg men Leeningraad Donbaas kojorto men eneçelen baina. Stoloovonuudiin kedelmeriin çanarani menee nileed deere bo loo. Yiigerlebel bi bol Donbaas oçood jabakadaa şaaktiin kedelmeriçenii idee kiideg keden olon maşa sain stoloovonuudiigi yzesen bainam.

(Menee byri sainaar kedelmerilze baina gesen abiaan duuldana),

Gebeç kiisenee jikede bodoko ton ajuultai geze keleke josotoi bainam. Saizaruulagdaka josotoi muu stoloovonuud bidende olon bii şuu, Muu obeed kiize eke muu kostiuum bujuu muu botinka ojoo egsenees doro. Muu obeed bol kedelmeriçenii bejiin enke eyy riigi muu ba zarimdaa ideelegçedte koro boldogç baina. Ideenees koro bolson uçarnuud bidende yzegdeseer. Iime tula stoloovo byriin kedelmeriin telee karluucaka aguu jikeken kariucalga bi dende açagdaza baina. Bykii na miin emki baiguulganuudiin tusalamzaar stoloovonuud dotor idee kooliin zyilnyydiigi kadagalan bailgaka jabadaliigi saizaruulza stoloovo ba byfeed byride kyiten şkaaf bujuu egeliin melesetei gazar bii bolgokiin tula jike ba baga meltei gazaruudiigi baiguulza bainamdi. Ene ziliin ebeliin yjde gancakan stoloovonuudta 24 milioon pyyd melise beledkegdeke josotoi baina.

Bide bol gadagşa gargadag edyyd mete sain edyydiigi kedelmeriçende eke bolkiigi oroldonomdi Byri menee bide bol zarim kubiigini erkim çanartai ed egçe baikaas gadana koişodoo namiin tusalamzaar byri jikeer eke bolkobdi (Aliga taşalga) Bide bol gadagşa gargadag ed tavaarnuud mete sain çanartai ed tavaarnuudiigi kedelmeriçenii kelegleldə beledkeke jabadalda faabriguudinga direegternyydiigi surgaza bainamdi.

Nəkəd aa, bide urid idee kooliin aza yiledberi ygei şakuu baigaasamdi, Odoo bide bol şineken teeknigeer zebseglegdesen iime aza yiledberitei bolood bainabdi.

Makanii kombinaaduud saakariin zavooduud kandalka zovooduud zimeşiin arki kiike zavooduud toso kiike zavooduud syy bolbozo uulka zavooduud g. z. bol byri odooç eceen bişe baiguulagdasan ba kojordugaar tabanziide byri olon baiguulagdaka baina. Edyydiigi byteeke jabadaliigi debşyylke talaar idee kooliin aza yiledberile keçeneen jike eriltenyydiin tabigdaka baisaniigi kojordugaar tabanziliin teseb zebşelden kelcekedee kaa kat. Idee kooliin aza yiledberiin byteesen edyydiin çanariigi saizaruulka ba idee kooliin yiledberiin oronuudta arig ceberiigi sakikiin tukai TK-iin dekabriin biçeg bol idee kooliigi erkilke aza yiledberide jikeken eriltenyydiigi tabisan baina.

Oron dotorki zagasa baridag gazarnuudiin kedelmeriigi karaza yzekedee Myyrmanskda zagasa barika jabadalda tuilagdasan jikeken amzaltanuud ba syyliin yjede zagasa bolbosoruulan ed bolgoko jabadaliin çanariin saizarsan kojoroor bejee magtaza çadaka bainabdi. Muurmansk ba Azoovo Çernomoorskodo erkilegdeze baisan kedelmeriigi magtabaç Dorono Kizaar, Aastrakani ba Kaspiidaki kedelmerinyydiigi magtaza bolkogyi baina. Enyynii gol şaltagaanii bol ene gazarnuudiin zagasanii emki baiguulaganuudiin kanceliaariin kynde surtalta meetodoor kedelmerilze baidagani azai. Ene ziliin ba kojordugaar tabanziliin zagasa barika programnuudiigi gyicedkekiin tula Kaspiidaki ba Dorono Kizaardaki kedelmerinyydiigi şinedken baiguulka josotoi bainamdi. Makanii aza yiledberiin tukai kelekeieigee daşaramduulan taanariin sanaliigi gakaida ankaruulan tabikam. Ene bol manai makanii kombinaaduudiin tyykei edleliin tulguuriigi bii bolgoko jabadalda ton tyrgen tusalalcaza çadaka amitan men.

Moskvaagiin ba Leeningraadiin mozonuudta gakai eskeberilke sovkoozuudiigi delgeryylkiin talaar Beledken kangaka aradiin komisariaadiin gyicedkesen zyilnyydiigi ugaa ilerkeilbel gakai eskeberilke sovkoozuudiigi gazar tariaalangiin aradiin komisariaadaas Beledken kangaka aradiin komisariaadiin medelde egçe baigaa 1932 onii yjvyni sarada 51 mingan tologoi gakaitai baisan aad menee 1934 onii janvaariin 1 de bujuu zil kugas bolood baikada 190 mingan tologoitoi bolko muu bişe.

Beledken kangaka aradiin komisariaad bol Moskvaa, Leeningraad ba Bakuu kotonuudta ameerikiin telebleigeer baiguulagdaza baigaa makanii kombinaaduudiin tyryyçiin eelzeenyydiin barilganuudiigi tegeskebe. Ene makanii kombinaaduud bol sain çanariin maka bi zokiko arig ceber baidalda kiigdesen eldeb soortiin sain kalba saanuudiigi bidende eke begee[...] makanii kombinaadta oroson m[...] nuud byrimesen edlel bolgogd[...] ko azai. Makanii kombinaadta [...] liin gancala syylçiini ami tabil[...] edlel bolgogdokogyi juma ge[...] makanii aza yiledberiin kedeln[...] riçenii negeni nadada keles[...] baina (ineeden). Bide bol Mos[...] vaa ba Leeningraadiin makai[...] şine kombinaaduuddaki mete ar[...] ceberiigi idee kooliingoo aza [...] ledberiingee oronuud byken[...] baiguulka josotoibdi. Arig cebe[...] gi sanikiin tula zaabol ender te[...] nike keregtei bişe. Ene kereg[...] kedelmeriçen ba alban kaagçad[...] zygees ezenii sain niydeer azal[...] karaka, zuram sakilgaa sain ba[...] gaka, narin nigtaar ba bolbos[...] ronggiigoor kedelmerilke kereg[...] baina. Idee kooliin zyilnyyd[...] çanariigi saizaruulkiin telee te[...] ceze bide bol idee kooliin yil[...] beriin oronuudta kedelmeril[...] baigaa kedelmeriçenii sojol geg[...] reliigi debşyylke, tedenii bejil[...] arig ceber bailgaka, faabrig, z[...] vood ba stoloovonuudta bata b[...] ki zuram sakilga ba çangaas ça[...] ga emki zuram togtooko josot[...] bainamdi.

Bide bol idee kooliin aza yil[...] beriigi ali bolkoor delgeryyl[...] baiguulka, şine yiledberiin or[...] nuudiigi baiguulka zizekenç [...] tomoç, byke kolbootiinç ba nu[...] nutag inç kuuçan yiledberi[...] oronuudiin kedelmeriigi saizaru[...] ka josotoi bainamdi. Kerbee k[...] gen azı yiledberiin kegzeze yl[...] ze jike gutal, ed bes egbel [...] manaikinii ylemze jike maka, z[...] asa, saakar ba eeke toso egt[...] talkanii probleemiin şiidkegde[...] baisan tula bide bol manai so[...] liis baiguulaltada byri jike kurd[...] çalal olgozo çadaka bainamdi, u[...] rani kedelmeriçen angiin aza ba[...] daliigi saizaruulkada, azaliin b[...] teeciigi debşyylze kedelmeri[...] byri şine teempetei bolgoko ba[...] namdi.

Nəkədaa! Leeninii orkison ke[...] giigi nək. Staalinii tiime saikana[...] arigşani ketelegyi bol bide XV[...] ku al dee e manai jikees jik ek[...] ilaltanuudiigi bajasan kelceze b[...] ka ygei belei. Nək. Staalin b[...] Leeninii teooriiin tugiigi dee[...] ergesen ba manai namiigi Leen[...] nees ketelegdeze baisan metee[...] ni ketelze baina. Manai temec[...] liin ton berkeşeeltei yjesteni da[...] sanii kycenees aiza olon kyny[...] diin garuudiini sularan unazı, k[...] nyydiini şişereideze baikada, ne[...] Staalin bol kezeede alta cukar [...] tagyi tyryylen jabazı, eeriinge[...] koinoos nami gi daguulan jabas[...] baina. Tere bol ajuultai caguud[...] kezeedee namduukan ba keregt[...] itegeltei baidag, uçaran tere b[...] manai ilaltanuudiin zamiigi tod[...] koigoor karaza baidag şuu. 19[...] onii namariin yjede dundaa Zin[...] vijev ba Kaamenev bolon zy[...] byriin Riutinguudtai opoziico [...] legyydiin jaduu cecerdesenyyd[...] zygees manai azal kamtaruul[...] jabadalaas juunç bytebe ygei ge[...] toolon tologo goo egeze „tede[...] keregeni buruu syrebe, kolko[...] zuud butaraa, sovkoozuud san[...] raa, sabotaaz, eleskelen bo b[...] geze keʼeze baikada ba albang[...] zarnuudta kedelmerilze baiga a[...] rim komuniistanariin azabaidal[...] tas raad zaka bulanguudaar şi[...] neldeze baikada nək. Staalin [...] eeriingee ojuun sambaata ne[...] karalga ba bulad mete katuuza[...] raa manai nam ba bykii azalça[...] sanal zorigiigi temecelde bosk[...] kedeken sariin kugacaada kolko[...] sovkoozuudiin tariaalanda ma[...] namiin ilaka ilaltiigi kangas[...] baina. uçarani tere bol jike[...] oronii jikeken namiin jikeken u[...] r daçça men şuu. (Nergime ali[...] taşalga).

Nək. Staalin bol manai nami[...] baildaanuudiin dotor ketelze, [...] neesç ilyygeer namiin negedeli[...] sakin kamagaalna geze Leenin[...] koişonki 10 zil bygede karuul[...] Koişodooç nək. Staalin bol nam[...] negedeliigi sakiza, namiigi toir[...] lan bykii kedelmeriçen angi [...] kolkooziin tariaaçan kojoriigi e[...] dyylze çadana. Tyynii ojuun sa[...] baata udaridalgaar nam bol nig[...] kanaar jabaza şine poziiconuud[...] gi dobtolon oroko ba daisangu[...] diin kyseliigi butacokin garça [...] cial izmiin baiguulaltiigi byrim[...] sen dyyrgeke teeşe jabına. (Uda[...] nergime aliga taşalga bolbo).

SONOSKOL

Fevraaliiin 19-nii ydeşiin 5 cagta „Buriaad-Mongoliin Ynen" soninii redaagcada (ceentrsojuuziin, №19 Doodo dabkarta) kotiin Buriaad kaniin soninii redaagtarnuudiin zebleen-kyyrce bolko tula byke kaniin soninuudiin redkoleegi bykenees kojoroos dooşo bişe teleelegçediigi ilgekiigi duradkaba.

REDAAGCA.

Bur-Mongoliin Ynen soninii çanariigi saizaruulka tukai KØØRØLDØØN

ƳYYLEGÇEES „B-M. Ynen" soninii tuskai biçegçe nøk. Cog. Nomtiindo yge ØGTØBØ

...aad Mongoliin „Ynen" so...o kojordugaar tabin ...liin ...ki zilde 19 nasa nasalaad ...a nilced jikeen ilalatai ...ini arcaltagyi ynen baizai ...soninii eder byriin şine ...in kyieze jireltigi kylie...baidag unşagçad nileed ...ika juma.

...manai ulasiin azal bolbo...ulam ergenseer kegzeze, ...nen kolkoozoon nom biçeg... ...kiidee surza bolon byge... ...gaka jaba ...gyicedkeg...

zileed zilde eceen bolzo baigaaça... ni jikeken dutadal geze kelemeer baina.

Eneenii şaltagaan bol, imagta jikenki alban gazarnuudaas ynde... ...sen sojoliin jabuulgiigi tonç kan...galta ygeigeer bejelyyldeg, tyynii... ...gi tookozyi jabuulganuud tus gol dutagdaliin negen bolko baina

Ziseelbel: Kiaagtiin aimagiin ...tah deereki alban gazarnuud „Yne...niigi" gariin abalga bolgozo ba'... ka...r yle barna, ugta zakidaggyi baika jum. Odoo aimag dotor gu... ...çaad keseg „Ynen" zakigdadag baina. Ene too bol ton dutamag ...geize Kiaagtiin aimagiin teb dee... ...ne bailgaa ganca surgagçadiigi too... ...lobol 100 garan kyn bolko azıl.

Buriaadiin yndesen kelen deere gancakan „Ynen" sonin garadag tula unşagçad eesed eesediin so... nirkol çadabariaar ton olon janziin erilgenyydiigi tabina. Tiimiin tula „Ynen bol olon zyilnyydiigi bag... tasan belegyydtei baika josotoi.

Ziseelbel: Uran zokiooliin, teek... nikiin, kedee azaltanii, kyykediin saja yseg biçegte surça baigçadiin ...gin iime belegyydiigi cag yrgel... ...ze taaramza'ai zokidoor tabigdaza çadagdasangyi baina.

„Ynen" soninbol eeriingee kuu... dasanda uran şyleg zokiool me... ...tigi cag yrgelzegargaza, eesediin... gee biçegçediingee dundaas uran zokioolçodiigi beledken gargaza baisaniini çukam baina. (1932 on... do eeriin biçegçediin zokioloos ...cuglulan „uran zokiooliin deeze") geze gargasan bolboç syyliin zal nuyydte tere yyskelee yrgelzel... ...uen eeriingee kuudasauda uran zokiooligii ton komoroor garga...

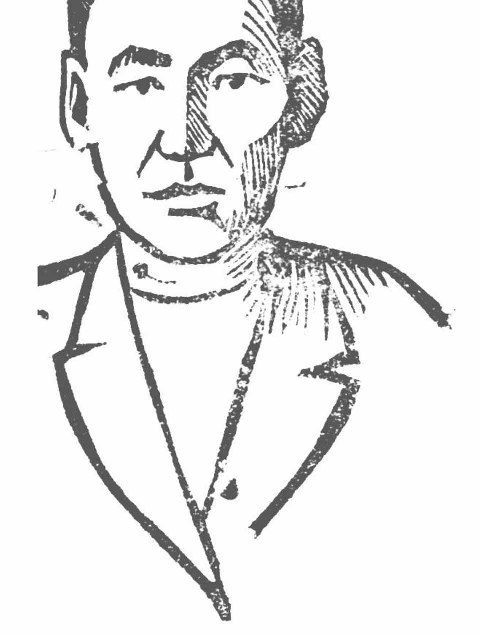
dag bujuu gargakaaç bolison ge... bei taarkaar bolzoi. Basa şine gar... ça bailgaa şyymzelel gargaza, zaa... bari surgaal egel ygei, tyynees tasarkai çimeegyi baikani men jikeken dutagdal men.

Ysegiin alduutaigaar gardag ja badaliigi usadkaza, negen janziin togtomol teermeniigi cag yrgelze keregleke çukala baina. Teermenii talaar ulasiin keblel erdem sojoliin instityyd „Ynenii" redaagca gazar nuud eesed eesediinkieer nerleed baika teermeener garadag baika dum. Ene eder kebyyn geed biçe... sen aad, eglee eder kybyyn bol... goko meteer biçelgyi, nege togto... mol dyrimee barika çukala.

„Ynenii" eder byri 4 niuurtai gargaad olon zyiliin belegtei bol... bol byril jikeer yzel kangaka be... lei.

Øøsedlingee kedee biçegçedtei kolboo ketelberiee ulam zuzaad kaka bolon garsan zyilnyydte kem zee abtasaniigi cag yrgelze tolilzo baibal byri urmatai baikasan Kari ...uucadaggyi aimaguudiigi karuu... çadag bolgoko keregtei baina. Kiaa giin aimagaas biçegçediin b çesen zyilnyydte kemzee abtasan zyil tu kai „Ynenii" ba „Praavdiinç" kuu dasada jerdee karagdadaggyibaina

Tyynees gadna, biçegçedtelgee kiisen doogovoriin ker zerge dyyre ze baisaniigi cag yrgelze şalgaza yretei byteeciigi byridkeze baibal „Ynen" soninii çanariigi saizaruul ka tyynii tiraaziigi oloşoruulka kedelmeriçen kedee biçegçedtei... gee kolboo baricaagaa bekidkeke jabadalda aguu jike tusa dekem bolkoni damzag ygei baika geze sananab



...in ba dunda deede sur... ...ud manai zilees ziide olon ...ikadaa ene aikabtar tyr ...aza jabasan ilalatai kamte ...soninii tiraazi men urgal ...rtai baisan bolboç, karin

Ƴryylegçees nøkør B. Bazariinda yge øgtøbø

...in gazaraas manai B Mon... ...mazuudta olzoson kengo... ...tus ulasiin byke debzel... ...selyylze, erkimyydiinzerge... ...gesen agartai tulo, ene ...kereet, azalgan niitiigi ...ar kandualta, „Ynen" so... ...gerii kemnegsyyi jike ...mes „Ynen" bol ali byri... ...egdeze, azalgan b...kenii ...rika kurca zebseg baika ...uu

...iigi bejelyylkiin tuida ...sonin eeree jamar çaraitai ...ge...:

1) Jike kemzeetei, bykeli beje beieleze, olon tereliin elbeg sonin tyil tololko josotoi. (janvaari 28 da garsan „B-M Ynenii" 10 zyileer dyyrkeedni men ederiin B M Praav... ca 52 zyilbiçeene.)

2) Olon zyiliin unşagçadta tuskai zoriuulsan buulanguud 5 konog dotoroo nege-nege subaraza gara... daa baibal iyy tasatai belei. Nerelebel: a) baga biçegteniibulan b) surgagçadiin (bigaçuudiin bulan c) Marks Leeniniii surguulda sural gagçadta tusalaki bulan d) azal on sozoruulkiin teenikede şudala... ka bulan

e) Uran zokiool tiljetoon şatar togloomiin bulan. Ene zyilde cog... colson tuskai bulanguud 5 kono... goor selgeze subaraza gardag baika josotoi.

3 Koto kedeegiin kaniin soninuu diin dergede sonini sorbolzolgoço diin duguilan emkidkezdez Yne nii udaridalgaar azal jabuulka suralcaka josotoi sen.

4 Şuudanii korioon tasaldaagyi sanini taraadag baibal kedee azal... çad bygedeeree zakiza sojol nebte relg in azal tui iin erçemtei debe... keni damzaggyi.

Şiliin zavoodiigi darui kødølmørideni oruulkiin tølee

Dutuu dundanuudaa jabuudtaa bolşoviigçolon usadkaka.

Şiliin zavoodiin barilga bolbol kedii jike gynzygel udka çanartai bo lboç kedii udaarna barilga geze neretei bolboç joçolon urigçaa me rteigeer dabkiza çadana ygei bujuu barilgani jabaa keberitei bolboç biraza amzana ygei.

Menee ederabaad yzebel zavoo diin barilga deere dutuu dunda zyilnyyd ygei olon. En tyryy len kedelmeriçenii aza amidaraliin tukai asuudal jike nuugaar tabig... dasan.

Kedelmeriçenii aza amidaraliin telee temecel bol yiledberi sangiin tesebiin telee temecel men asanii gi şiliin zavoodiin barilgiin erkileg çed eşee gyiced oilgoo edii karin tere asuudaliidi „zizeg" zyilde too lozo yle tcoko jabadal gargana.

Enyyn deerees tere Selengiin aimagta 10 toonno krypaa 2 sara kebtene, kiaagtada 8000 tek. kub casan kebtene. Enyyn deerees ke delmeriçenii cubalta b o l n o E n y y n d e e r e e s eces tee barilga sangiin teseb gyiced... kegdene ygei.

Uul barilga deere erkim aişee karuulmaar udaarna brigaada jasa lal baina. Zygeer tedenii turşal gi kozomdogçodoni keregleze a b dag ygei baina şuu.

Odoo XVII—dugaar namiin ku... ral eceslebe tus kuraliin togtoolii gi zeblen tanilcaza abkaar yle ba ran bodoto deerent bejelyyike ai kabtar jike ba kariuucalgatai yyrge bidenii urida tudaza jiresen baika tula enyygeer daişaramdamlan şi... liin zavoodiin barilgiin kedelmeri çed tusagaar eris kubilalta barilga deeree kiike josotoi ba ujalgatai

D. D.

Nøk. Fiilinii brigaadiin daiçalkui ujalganuud.

Deede-Ydiin Şiliin zavoodiin ba rilga deere nek Fiilinii modonii darkanii brigaada bol cag yrgelze... barilga deeree tyryy suuri ezeldeg brgaada bolno.

Tus brigaada bol 20 kynees by... riidesen edeenees 16 udaarniguud baina Fiilinii brigaada bol XVII-dugaar BK(b) Namiin kuraliigi ug tuulan onco todorkoi ujalganuu diigi abaza byke brigaadaa udaar nigla sonoskoson. Tiin tus abasan ujalganuudaa jamaraar gyicedkese niigi yzekede Janvaari sariin yiled beriiin tesebiigi 100,9% gyicedke ze brigaadiin zarşamiigi saizaruul... za azalaas geegdeke jabadaliigi cem usadkasan baina. Byke brigaa diin kiisen kedelmeri bol çanariin talaar jeke saizarza byke kedelme ridani negeç muu çanartai azal yzegdesen ygei çanariin telee te meceze çadasangy. Darkanii teekni giigi şadalka jabadaliigi erkileg de ze çadakaas Janvaari sarada 120 azalta eder azallaza 1127 tekerig tus brigaada olzo olzo nege kyy... nii eder byriin 9 tekerig bolzoi.

Fiilinii brigaada fevraali sariin negedeki dikaadiin tesebiigi 125% gyicedkeze fevraali sariin tesebiigi amzaltatalgaar gyicedkekeni dam... zag ygei. Tus brigaadiin dunda niitiin kedelmeri bon sulaar jabaza negeç udaa teriin surguuli boldog ygei baina. Nam—komsomooliin ba kedelmeriçenii komiteediin zy... gees sojol bolbosoroliin kedelme... ri bodoto deere juuç jabadag ygei ba nom biçeg ygeigi usadka... ka g. m. jabadaluud ton sulaar tabigdasan baina. Tiigebeç tus brigaada eesedee idebkiee garga... za nom biçeg medeke ygei kyy... nyydee surgadag baizai.

Fiilinii brigaada bol SSSR iin aradiin komissarnariin soveediin ba BK (b) Namiin Tebiin komitee... diin Zyyn Sibiir kizgariin arad zon do kengeleite olgoo tukai tog... toolii jikedee saiçaaza ugtaad; tyynde karuu bogozo eesedee ujalganuudiigi abkani;

1. Cag yrgelze yiledberiin tese... biigi amzaltatgaar gyicedkeze za... vood dotoroo tyryy suuriaa alda... kagyi'

2. Zarçamaa ulam saizaruulza byke azaliin çanariigi deeşyylke.

3. Brigaadaaraa ulas teriin sur... guulida cem orolsozo XVII dugaar Namiin kuraliin II-dugaar taban zilde tabisan zorilgonuudiigi ton çanartaigaar oilgozo bodoto deere bejelyylkiin koinoos temecebe.

4. Brigaadiin dunda nom biçeg medeke ygeigi cem usadkaza za... voodiin teenigiigi çadalka.

Buşuu Grişa.

Steklostroi deere gegeereliin kedelmeri sula jabana.

Odoo baiguulagdaza bykii şi liin zavood bolbol buriaadiin jire ke jikeken yiledberiin oron bol ko josotoi tula menee tyynii baril ga deere kedelmeriize bykii byke kedelmeriçed ba ilangujaa buriaa duud bol eesedees proletaariin yndesenii kaadriigi beledkeze bai... na şuu.

Negentaa iime bolko tula Bu... riaad kedelmeriçenii dunda ynde... sen kele biçeg medekegyi jaba daliigi cem usadkaka jabadal bol... bol aikabtar jike udka çanartai begeed, kerbee tedenii nom biçeg sain medeke bolgoogyigeer biden yndesenii beki prolitaariin kaadra beledkeze kerkibeç çadaka ygei.

Odoo yjede şiliin zavoodiin barilga deere buriaad kedelmeri... çenii dunda yseg biçeg medeke... gyi jabadaliigi usadkaka kedelme ri jamar zerge jabuulagdaza bai... nab? Jaaç ygei sula jabana

Gebel tus barilga deere kamta 120 garan barlaaduud kedelmeril... ze begeed, teden bol baragcaan şakam şine latiin yseg medeke... gyi. ynendee 5 konog dotor 2 udaa nomiin yzelgiigi kiike joso... toi aad, arai geze nege udaa bol... koor yle baran 5—10-aas ilyy kyn cuglaradag ygei baina.

Namiin, komsomooliin yyrnyyd ba zavkom bolon ilangujaa maso... viig nek. Oosipov bol ene buza... gai baidaliigi medeze baigaad ja... març kemzee abana ygei.

Ene baldalaar caaşaa teseze bolomoor uu? ygei. Jaabaç teseze boloşogyi.

Uçar iimede şiliin zavoodiin dergedeki byke emkinyyd bolbol tus buzagai jabadaliigi darui eces leze yseg biçeg medekegyi josoor kakiin koinoos bolşoviig josoor daiçalan oroko josotoi.

E. Radniin

Kedelmeriçenii tedkeke jabadaliigi tasalduulza baina.

Şiliin zavoodiin barilga deere kedelmeriçenii baira baidal ba idee kooliin emkidkel bol jike muu tabigdasan baina.

Uçarani bol idee kooliin ba ke... delmeriçenii kubcasan g. m. zyi lyydiin resyyrsenyydiigi teeke çireke jabadal jaaç ygei muugaar tabigdasan bujuu maşiinanuudiigi zonkilogço Makyyrin bol traans... portiigi jikeeke çadal ygei by... gediigi kolşo tataza, enyygeer saad kiize bolna.

Zişeelebel, Selengiin aimagta 10 toonno krypaa 2 sara demii keb tene, kiaagtiin aimagta 8000 tek. eldeb çukala kubcasaniigi zyilnyyd kebtene.

ORS-iin naçalnig Nek. Spi... vakooviin kedii duradkabaç Makyyrin ugta keregledeg ygei ba kedelmeriçenii tedkeke jaba daliigi tasalduulkiin bolgozo zo... riuuta gargasaar baina.

Z a v o o d i i n barilgiin gurbalzan bol ene uçarligi mede... ze baigaad, ankaradag ygeini ji... kbe gaikaltai begeed, iimede uri... diin konzooçanii kybyyn ba odoo zavoodiin kedelmeride saad kiize baigaa eteged Makyyriniigi da... rui cagaa bucaltagyigeer ceberle... ze, orondoni erkim şudarguu ne... kerigi suulgaka keregtei.

E. Radniin

B. Vaançagiin.

Kødølmøriçøn kødøø biçegçediin Agiin aimagiin kui kuraliin døngyyd

...meriçen kedee biçegçe... ...aimagiin Buriad Mongol ...liin VI dugaar kuraliin ...igi ulamaita Desaab... ...ees ekilsen baina.

...namiin komiteediin ...bol aimag dotorki kedel ...kedee biçegçediin odoo... ...ral baina a oiriin zorilgo tukai ...gtool abaz, tyyni dotroo ...riçen kedee biçegçediin ...niin ba edebki keçeliin ...yi delgez kegzeesniigi ...eke zuuraa nileed jikeken ...unda zyilyydigi tornuulan ...igi emkidkesen baina. ...gtool dotor aimagiin ku... ...edkeligi jabuulkadaa ko... ...znuudiigi niitiin nebter... ...aimagiin ergeer tebize ...riçen kedee biçegçediin ...rii gi yndesenii şine... ...bolon uul aimagiin 5 ...olzon kubaza kuraljaa ...kedee biçegçediin ...igiin kui kuralinuudiin ...ampaani ba kampaniin tyr ...delmeriçen kedee biçeg... ...uizcı orolodo tukai iled ...gi tilbizaal eesedgeed kyyde byridkel ...bolaniigi gargasan baina Gebeç, aimagiin (Mogoiti) kui kural deere ...engersen baz niin (K ...ngyys ba o i s e ...ruudta kangaltagyi ...engersen baika jum. Ge ...e Kara Şiberiin somoniin ...tyyrigeg Ajuşiin ba ...iin sekritaar Agaarov gez ...gediin karilaala somon ...nuudta kangaltagyi ...ene mete kuralda oçozo ...isetei kyn ygei gaze suu...

san baina.

Zirim gazarta kuraliin beled... kelkigi namiin XVII-dekibeledkeltei kamtaruulan men kangaltatai sai... nar jabuulsaniizişee baina.Ziseel... kede: Sydentiin somondo baigaa ... kiin kedee biçegçed bol „Malçan udaarnig" geze olon tiraaztai kan... ...iin soin mal azaliin eskeberide ...zoriuulan gargaad somon dotor... ki byke kolkoozuudta ilgeeze,zeb... ...een bolgkoson baina.Ene jabuul... giin yreni daruikan ilerzei; Ulaan bulangaud kolkoozuud deere bi... bolgogdosoor 7 kolkoozuud nirial ...gulan baika dulaan dal belesbe, ...ul somonii bykii kolkoozuud ...ar...aanii pooli deere casa togtoobo, ...il kuudkeguud deere ergeklin ...zoriuulagdaza, azaliin yrgelzin ...a...da tokoniuulan baiguulag... ...zei.

Namiin XVII daki kuraliin neeg... deen ederiigi temdegleze „malçan udaarnig" soninii 2-daki dugaarigi ...oonii kolkoozuudta raaparta ...nditaigaar gargaba. Sydentiin ...somonii emçiin azaltan Uritvain ...ne gzete TOOZ baiguulba, kojor ...kolkoozuud kamtaran tomsozobo. ...ydente ba Mogoitiin somonguud... ...ta „Ynen sonini" tuskai peoşto... ...araiguulagdaba.

Aimagiin kuikural kyrtele jabuu... ...son beledkeliin kedelmeriigi tob... çolon kelkede ene tedii.

Aimagiin 3-dugaar kuikural ene ...evraali sariin 6-nii eder kedelm... ...eriçen ekilsen begeed, uul kural deere zeblesen zyilyyd gebel:

1. „Buriaad-Mongoliin Ynen" so... ...nii iledkel.

2. Socialis mal azaliigi kegzyyl... ke bulan ba kedelmeriçen kedee

biçegçediin zorilgo tukai namiin komiteediin sekretaar Polikaarpo viin iledkel.

3. Kedelmeriçen kedee biçeg... çediin odoogiin baidal ba oirlin zorilgo tukai „Kamtiin azalçiin" iledkel.

4. Kabariin tariiga ba kedee bi çegçediin zariigo tukai iledkelgyi geer togtool ababa.

Kuikural deere zeblesen bykii zyilnyyd bol ergen şyymzeleliin joscoor bodoto gyicedkeltei zyi... lnyyd bolobo kuralaar yzebel kedel... meriee şinedken saizruulka ba dai çalkii idebkiigi baangiin seremziigi deere ergekiin loozongoor engeer zei.

„Buriaad Mongoliin Ynen" soninii iledkelde a kabtar sonirko... zo tyynii kedelmeriigi keden tole talaasani ileryylen gargaza nileed jike ygyylel kiike zuuraa Buriaad Mongol Ynenii 10 zil co tor jabuulsan kedelmerigi Buriaad-Mongol Respyyblikiin kegzeeser, bekizeseer jiersen gebijaata ilalta men geze temdeglebe, Buriaad Mongoliin Ynen bol manai respy bliin dotor ton kuucanii beegeed syyliin yje kyrter gancara yndesen kelen deere keblegdeed baisan ton jike tyyketei nam ba zasagiin togtool zabarinuudiigi eeriin terel kelen deere niite oloni dun da nebteryyldeg, tyynii gyicedkeke şine bolboson azabaldalda ketel... deg namiin negen kurca zebseg men bolzo çadaza geze temdegleb

ebaina. Buriaad-Mongoliin Ynen bol nyy... del ba kagas nyydel ba daltai azal çan tariaaçadigi kamtiin azalda elsyylen udaridaza tedeniigi azak... uin ba emkidkeliin talaar bekizyy lke bolon tende şurgasan angiin daisanguudiigi cag yrgelze ilergy... len gargaza, kolkoozuudiigi ceber len baiziin zabsaraa kolkoozuudiigi bolşoviig, kolkoozniguudiigi çanga çadaltaibolgokiin telee nileed jike ken temcel jabuulzai. Buriaad Mo ngoliin Ynen sonin bol namiin zinkeni şugamiin telee temeceze zyse byriin oportuniistnartai ke... jor tiişee temeceke ba ilangujaa yr dese barimtalka kelberelnyydtei kair gamgyi temeceseer jirezei. Buriaad Mongoliin Ynen sonin bol manai ulasiin biçegiin kele delgeryylkiin şine teermengyydiigi niite olonii dunda nebteryylkiin talaar nileed jikeken amzaltatai baina.

Gebeç, Buriaad Mongoliin Ynen bolbol oloo eder amagalan bişe baidaltai: Ynen soninii kesegiin kemzee 8000-aas 1400 kyrter doo şoo unasan, eeriingee dugaarta olon niitiigi sonirkuulan tataka kiciel baika şyyd yiledeb... (duun, şe... legtei, fiijiton, Aisagar Maikai ba bişe) jikeken dutuu, men soni... nii dugaariigi ilede kyreg zura gaar çimeke jabadal jikeken du... tuutai. Ynen soninii kelenii nai ruulga olondo ukagdakiin talaar ba tuskai biçegyydni onco todor... koi begeed, kolkoozniguud ba bu... niin ba emkidkekiin talaar jikeken ile bişe baidaltai baina.

Ynen soninii kesegiin kemzee gyiçed... soninii şaltagaan bol jikenkide uul soninigii olon niitiin dunda taraaka jabadaliigi onco çukala bolgon tabidaggyi zendee bytekiin zamda oruulsa... naas bolno. Men tyyngeen kedee aradiin zakisan soninigii ezende... ni kyrgedeggyi pooçtiin buzagai jabadal jikenkidee koroto kedel... meriees bolno. Enyynde şaltagaan bolsolsoon negen gol zyil bol niite olonii ba ilangujaa idebkitenii zygees şine lata ysegte çu... daza çadaagyi, bygedeede baga biçeg baina baserees bolno. Zişeelkede: Agiin aimagiin teb dee re baigaa idebkitenii 53 kariuu... calgata kedelmeriçedigi şine lata ysegte kerzerge suralzaza balsa... niigi şalgaad yzekede zebken ne... ge kyn sainaar medeke, 14 kyn baga medeke, 14 kyn arai geze yseglen unçaka ba çinada yilegdeg ygei çed ogtolon medekegyi alga suu... za baina. Gadna Ynen Soninii redaagciin zygees niite olonii du... nda nebtergeliin kedelmeri ja... buulka ba tedentei beki amidiin baricaa baiguulka jabadal nileed sula geke meteer Ynen soninii dutuu dundanuudiigi bolşoviig şyymzeleliin josoor ileryylen gar... gaba.

Tyynii syylde Ynen soninii re deegcada sanamzalan ermelzekeni: redaagciin zygees olon niite kol koozçon udaarniguudiigi amidiin biçeg baina kedee biçegçedtei ergelze kedelmeri jabuulza tedenii ulas te riin çadabari seremziigi deere er... geke Ynen soninii uran saikanii ba kyreg zuragiin talaar çimeze so nirkoltoi bolgoko, Ynen soninii tuskai zyilnyydiigi onco todorkoi bolgoko, Ynen soninii zarim ku biigi kuuçan monggooi gargadag bolgoko kedelmeriçen kedee bi çegçediin biçegyydiigi cag dotoro ni ba 100 kubi keregleke bolon

Ynen soninii kesegiin eedeni er geze arban mingan keseg bolgo kiin telee amaralta ygei temecel jabulka josotoi beze.

Aimagiin kuikuralaas Aga Selen ge kojoriin koorondoo batalsan ural azaliigi eedeni ergeze eske... berileke gesen socialis merilcee giin gyicedkeligi idebkitelgeer gyi cedkekiin keregte bejee egeseen deere toolozo kedelmerçen kedee biçegçed bol eesediin zygees uul meriicecde nemelte bolgon keden olon ujalganuudiigi ababa. Tyyn dotor aimagiin kolkoozuud surguu linuud unşalgiin baisan kolkoozlin brigaadanuud deegyyr kaniin sonin guudiigi ton sainaar emkidkeze azakuin ba sojol bolbosoroliin te... mecelde daiçalkii nebtergegçe ba emkidkegçe bolgoko gebe. Sonin biçegiin zygees cag yrgelze şalgal tiin reide poosto ridkolieegiin zeb lee tataza onco todorkoi zyilnyy diigi kelseze baika, gebe. Kedel meriçen kedee biçegçedtei jauul ka kedelmeriigi yndeserenl şined... keze ton saizaruulka kedelmeriçen kedee biçegçediin zergiigi oloşo... ruulka ba tedenii dunda nilzan şurgasan angiin daisanguudiigi cag yrgelze ceberlen baika.

Aimagiin sonin „Kamtiin azalçi gi" kebleliin sain eder bolko Ma in 5 nii ederees ekilen 5 konogiin dotor kenjooraar kebledeg bolgo ko ba sentaari 1-nees eder byriin sonin bolgokigi aimagiin namiin komiteediin ba aimagiin gyicedkeke komiteediin urida zuurçalga kiike gebe.

Sonin biçeg niite olonii dunda taraaka ba zakilgiigi gyicedkeke jabadalda ton buzagalgaar imagta korto kedelmeri jabuulza baisan aimagiin pooştiin kontooriigi darui cagaa şalgaad tuskai gemtediigi nam soveediin katuu kariuucalga da kabaaduulkiigi kuikuralaas ad magiin KK KT ba prokurooraas erilte kiibe.